

אתיקה מקצועית

19

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

לשכת עורכי הדין | הוועד המרכזי | גליון 19 | ספטמבר 2006

חקירת עורכי דין

עו"ד דרור ארדיאלון | יו"ר ועדת האתיקה הארצית

ביולי 2006, הוציא היועץ המשפטי לממשלה הנחיה בעניין חקירת עורכי דין (הנחית היועץ המשפטי לממשלה 4.2202). הצורך בהנחיה כזו גבר מאוד בשנים האחרונות הואיל וחקירת עורכי דין בעניינים הקשורים לעבודתם המקצועית הפך לעניין כמעט שגרתי. ביותר ויותר מקרים מזומן עורך דין כדי להיחקר במסגרת חקירה בעניינים בהם טיפל או בקשר ללקוחות שלו.

אחד המקרים הבולטים בשנים האחרונות היה המקרה של עו"ד דיויד וינר ז"ל, סגן הסניגור הציבורי, ושל עו"ד בר-שלום שנחקרו בפרשת רצח השופט עדי אזור ז"ל, בקשר לעניינים בהם טיפלו בשמו של לקוח (מטעם הסניגוריה הציבורית) אשר לימים הורשע ברצח השופט אזור. באותה פרשה התיר פרקליט המדינה לחקור את עו"ד וינר ואת עו"ד בר-שלום, והורה שהחקירה תעשה שלא באזהרה (שכן לא שוכנע שעלה חשד להתגבשות עבירה פלילית של עורכי הדין), ושאם תתעורר טענת חיסיון עורך דין-לקוח, תפנה הפרקליטות לבית המשפט כדי לקבל את הוראותיו.

בפועל, נחקרו עו"ד וינר ועו"ד בר-שלום בתקיפות רבה. במסגרת החקירה הוטחו בהם דברים קשים על-אף שלא הוזהרו בחשד כלשהו. כשעמד עו"ד וינר והסביר לחוקרו שיש חיסיון המונע ממנו להשיב, השיב החוקר ש"ההתנהגות היא לא התנהגות של עורך דין לקוח" והטיח בעו"ד וינר חשדות ממשיים (בלי שהזהיר אותו). כשהציע עו"ד וינר להשיב לשאלות אם "אינסטנציה אתית" תאשר לו זאת (הוא הציע לפנות ליו"ר ועדת האתיקה הארצית או לפרקליט המדינה) – נענה שפרקליט המדינה אינו מוכן לתת החלטה שהחיסיון אינו חל. אף-על-פי-כן המשיך החוקר לחקור אותו בכיוון זה, והטיח בו שהוא "מסתתר מאחורי החיסיון"

על מהלך עניינים זה קבעה צוות של משרד המשפטים בראשותו של עו"ד יהושע שופמן, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, כי **"אי אפשר לגשר על הפער שבין החלטת פרקליט המדינה לאשר את חקירת עורכי הדין ללא אזהרה לבין דרך ניהול החקירה בפועל"** (דין וחשבון, אוקטובר 2005). הצוות מצא שאין הנחיות בעניין הזמנת עורך לחקירה בין כעד ובין

עורכת: ד"ר לימור זרגוטמן, עו"ד ■ **יו"ר ועדת האתיקה הארצית:** דרור ארדיאלון, עו"ד
המערכת: רח' דניאל פריש 10, תל-אביב 64731, טל. 03-6918691, פקס. 03-6918696
■ **מאמרי המערכת:** חקירת עורכי דין ■ החריגים לחסיון עורך דין – לקוח וחובת הסודיות, חלק שלישי ■
הנחיות והחלטות: ועדת האתיקה הארצית

כחשוד, והמליץ לקבוע הנחיות כאלה. יש להניח, שהנחית היועץ המשפטי לממשלה היא תוצאה של אימוץ המלצות הצוות.

ההנחיה של היועץ המשפטי לממשלה סוקרת את הוראת החיסיון (סעיף 48(א) לפקודת הראיות) ואת ההוראה האתית המחייבת את עורך הדין לשמור על החיסיון (סעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961), ואף מביאה את דברי בית המשפט העליון בפרשה אחת:

"חשוב... לשמור על סודיות הקשר בין עורך־הדין ולקוחו, על מנת להבטיח לאחרון שיקבל ייעוץ והגנה על זכויותיו ואל יחשוש, שדברים שעברו בין השנים, יתגלו לצד שכנגד ויהיו לו לרועץ." (ע"א 327/68 זינגר נ' ביינון, פ"ד כב(2) 602, 604).

בעקבות דברים אלה קבע היועץ המשפטי לממשלה (בסעיף ב(1) להנחיה) כך:

"חקירת עורך דין כחשוד או כעד בנושא הקשור לעבודתו המקצועית לא תנוהל במטרה להביא את עורך הדין להפר את החיסיון. החוקר יתן את דעתו לצורך לכבד את חסיון עורך דין־לקוח, כאשר מועלית טענת חיסיון אשר אינה מופרכת על פניה. לבקשת עורך הדין תינתן, לו ככלל, האפשרות להתייעץ עם נציג ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין, או גורם מתאים אחר, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לפגוע באופן ממשי בחקירה."

הנחיה זו היא בעלת חשיבות מכרעת. היא מעמידה את החיסיון לא כאינטרס פרטי של הלקוח או של עורך הדין אלא כאינטרס ציבורי שהחוקר מופקד על הגנתו. ועוד, היא מעמידה לעורך הדין זכות היועצות מיוחדת באשר לחיסיון. יש בכך הכרה שלעורך הדין יש עניין אישי בהגנה על החיסיון. ועוד: לשכת עורכי הדין מקבלת כאן תפקיד של מעין אפוטרופוס ציבורי של חיסיון עורך דין־לקוח, שעמו יכול כל עורך דין להתייעץ בעת הצורך. הנחיה זו מכירה בחיסיון עורך דין לקוח כאחד ההסדרים היסודיים של המשפט.

במקביל קובעת ההנחיה מגבלות על זימונו של עורך לחקירה. חקירה במשטרה של עורך דין בעניין הקשור ללקוחו או בעניין שנעשה במסגרת תפקידו כעורך דין טעונה אישור קצין א"מ מחוזי או ראש יחידה ארצית במשטרה. כך חקירות אצל גורמי חקירה אחרים מחייבים אישור עצל גורם בכיר מקביל. חקירה שעשויה לעורר טענת חיסיון עורך דין לקוח מחייבת אישור פרקליט מחוז, או גורם משפטי בכיר ברשויות חקירה לא משטרתיות, שלו נמסרת חובה להיוועץ בפרקליט המחוז במקרים רגישים.

הנחית היועץ המשפטי, ההולכת בעקבות המלצת הצוות ומנסה להסדיר לאקונה בעניין חקירת עורכי דין – היא הנחיה חשובה. לא מדובר בהסדר טכני אלא בקביעה ערכית, המורה לרשויות אכיפת החוק להכיר בכך שהחיסיון המקצועי של עורכי דין הוא זכות משפטית בדרגה גבוהה. יש כאן הכרה של מי שמוביל ומנחה את מערכת אכיפת החוק בכך שחיסיון עורך דין־לקוח הוא יסוד חיוני של ההליך הראוי ושל שלטון החוק.

החריגים לחסיון עורך דין-לקוח וחובת הסודיות, חלק שלישי

ד"ר לימור זר גוטמן | עורכת

שתי הרשימות הקודמות בנושא הציגו ארבעה חריגים לחסיון עורך דין לקוח וחובת הסודיות. הראשון, החריג היחיד המופיע בחוק, הוא ויתר הלקוח. החריג השני, נוגע לעבירה עתידית. החריג השלישי, חובת גילוי הקבועה בחוק. החריג הרביעי עניינו בגילוי הנדרש להגנת עורך הדין

בסכסוך עם הלקוח. הרשימה הנוכחית תחתום עם שני חריגים נוספים. הראשון, חריג שהוכר בפסיקה בישראל אך קיים רק לגבי חסיון. וחריג אחרון שטרם הוכר בישראל ומוצע לאמצו. החריג שהוכר בפסיקה רק לגבי חסיון קובע שזהות הלקוח ועובדת ייצוג אינם חסויים. [ראו, 227/83 אליהו מירון, עו"ד נ' מנדלוביץ, עו"ד, פ"מ תשמ"ה (1) 62, 79; ב"ש (ת"א) 1529/83 ישראלי, ירושלמי, כהן ושות' נ' מ"י, פ"מ תשמ"ו (3) 265]. בארצות הברית החריג אינו גורף אלא כפוף לשורה של מבחנים המורים מתי תחשב זהות הלקוח לחומר חסוי. כך למשל, אם זהו הפרט החסר כדי לקשור את הלקוח לביצוע עבירה מסוימת, לא יוסר החסיון. [ראו, **Baird v. Koerner**, 279 F.2d 623 (9th Cir. 1960); **Matter of Grand Jury Proceedings, Cherney**, 898 F.2d 565 (7th Cir. 1990)].

החריג האחרון שטרם הוכר בישראל, הוכר בכללי האתיקה המומלצים בארצות הברית כחריג לחובת הסודיות, זאת לאחר שני עשורים של ויכוח סוער. [ראו: ABA Model Rules of Professional Conduct, Rule 1.6(b)(3)]. לפי החריג, מקום שהלקוח ניצל את שירותי עורך הדין כדי לגרום נזק לאדם אחר **רשאי** עורך הדין לגלות את המידע החסוי כדי לתקן את הנזק שנגרם לאותו אדם. כיוון ששירותי עורך הדין נוצלו על-ידי הלקוח למטרה פסולה של גרימת נזק, מוצדק שעורך הדין יפר את חובת הסודיות כדי לתקן את אותו הנזק. חשיבותו החברתית של החריג עצומה שכן הוא בא למנוע מלקוחות לנצל לרעה את שירותי עורך הדין והוא מאפשר לעורך דין ישר שנוצל על-ידי לקוחו לפעול לפי צו מצפוניו ולתקן את הנזק שגרם בתום לב כאשר שימש כלי שרת בידי הלקוח. חובת הנאמנות ללקוח לא יכולה לשמש אכסניה למעשים פסולים של הלקוח וחובת הסודיות לא תשמש מסתור למעשים אלו של הלקוח.

שאלה העומדת בבסיס חריג זה היא אם יש לנסח את החריג באופן שיעניק רשות לעורך הדין לגלות את המידע הסודי או לנסח את הכלל כמחייב את עורך הדין למסור את המידע. הבעייתיות הטמונה באפשרות השנייה ברורה והיא שהביאה את מנסחי הכלל בארצות הברית לדבוק באפשרות הראשונה. אני תומכת באפשרות הראשונה בשל החשש שחייב עורך הדין בגילוי עלול להביא לחקירות בלתי רצויות של עורכי דין כיוון שיהיה צורך לברר קודם אם אכן הלקוח השתמש בשירותי עורך הדין כדי לקדם את מטרותיו הפסולות. הרשימה הבאה תעסוק בחובת החסיון וחובת הסודיות וחקירת עורכי דין על-ידי המשטרה.

הודעה מטעם ועדת הרביזיה בכללי האתיקה

ועדת הרביזיה בכללי האתיקה שוקלת להמליץ בפני המועצה הארצית לבטל את הוראת כלל 5 לכללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות בדירות), התשל"ז – 1977 הקובע:

"(א) עורך הדין המייצג את הקבלן רשאי לטפל בביצוע רישום הרכישה ויפעל בענין זה תוך נאמנות לקבלן ולרוכש גם יחד.

(ב) עורך דין המייצג את הקבלן רשאי לקבל מן הרוכש את שכרו בעד הטיפול ברישום הרכישה" הועדה שמעה את עמדת עורכי דין המצדדים בביטול הכלל. כעת מבקשת הועדה לשמוע גם את עמדתם של עורכי הדין התומכים בהשארת כלל 5.

הועדה פונה ומבקשת מכל מי הסבור שיש להותיר את כלל 5 לפנות ולהציג בכתב את עמדתו. את הפניות יש לשלוח **עד 30/10/07** למזכירת הועדה דורית אדר, פקס: 03-6912382. הועדה תשקול להזמין את מי מהפונים לישיבתה בענין זה.

הנחיות והחלטות

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

כלל 101: העסקת עורכי דין בגוף הנותן שירותים משפטיים

שאלתא הפונה מקים ארגון על מנת לתת מענה לזוגות בהליכי גירושין בנושא ייעוץ משפטי, תמיכה, הכוונה ועוד. הפונה רוצה לפנות לעורכי דין במטרה שיעבדו בארגונו כשכירים. כמו כן שואל הפונה, באלו וריאציות ניתן לשתף פעולה עם עורכי הדין.

החלטה ההסדר המוצע אינו עומד בכללי האתיקה של עורכי הדין. אסור לעורך דין המועסק על-ידי ארגון כזה לתת שירותים לאיש מלבד לארגון עצמו – קרי אסור לו לתת ייעוץ לפונים או לחברי הארגון.

אם יפעל הארגון במתכונת המוצעת יש חשש שהארגון יעבור, לכאורה, עבירה פלילית של השגת גבול המקצוע. [החלטה מספר את 239/05].

הערת העורכת ההסדר המוצע עובר על שני סעיפי חוק להם כפופים עורכי דין. תחילה, סעיף 58 לחוק לשכת עורכי הדין האוסר על עורכי דין לשתף בהכנסתם את מי שאינו עורך דין. שנית, כלל 11 (ב) לכללי האתיקה האוסר על עורך דין המועסק על ידי מי שאינו עורך דין, לתת שירות משפטי למי שאינו מעסיקו אם המעסיק פועל למטרת רווח וגובה תמורה בעד אותו שירות משפטי.

כלל 101: גוף המפרסם מתן שירותים משפטיים

שאלתא האם עורכי דין המייצגים חברות ביטוח ומבוטחים במקרה תביעה כנגד מבוטח המקבל ייצוג לפי הפוליסה, עוברים על כלל 11 לכללי האתיקה?

החלטה כלל 11 מתייחס רק למקרה של גוף הפועל למטרת רווח ומציג עצמו ברבים כנותן שירותים משפטיים. חברת הביטוח אינה מוכרת שירותים משפטיים אלא שירותי ביטוח. כך גם הפרסומת שמפרסמת חברת ביטוח היא למתן שירותי ביטוח ולא שירותים משפטיים. אפשרות רכישת ייצוג על-ידי עורך דין מטעם חברת הביטוח תפל לשירות הביטוחי שהוא השירות העיקרי. [החלטה מספר את 188/05].

האם עורך דין שהושעה מהלשכה יכול להמשיך בתפקידו כבורר

שאלתא עורך דין אשר שימש כבורר בין צדדים לסכסוך, הושעה מתפקידו כעורך דין במסגרת הליך משמעותי, במהלך תקופת הבוררות. סיבת ההשעה היתה מספר מקרים של ייצוג בלתי נאות והפרת נאמנות ללקוח, כולל שימוש פרטי בכספי נאמנות. האם חייב עורך הדין לפסול עצמו מתפקידו כבורר?

החלטה עורך דין שהושעה אינו רשאי לבצע פעולות שייחודו לעורך דין מכוח סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין.

בורר שהוא עורך דין, אשר במהלך הבוררות הושעה בפסק דין או החלטה של בית דין משמעותי, יודיע לצדדים את דבר השעייתו ואת העבירה בגינה הורשע. [החלטה מספר את 292/05].

פרסומת: הופעת עורכי דין בסרטון פרסומת

שאלתא ראשונה לקראת תחילת יישומו של פרויקט בית המשפט האלקטרוני עורכת הנהלת בתי המשפט סרט פרסומת שתוכנו יישום המערכת במשרדי עורכי דין. הסרט יהיה חלק מתקליטור שיחולק לכל משרדי עורכי הדין. 30 שניות מתוכנו יוקרנו כסרט פרסומת בטלוויזיה. הנהלת בתי המשפט מבקשת לשלב בסרט מספר משרדי עורכי דין ששמם יצוין בסרט עצמו. הועדה מתבקשת להתיר לעורכי הדין להשתתף בסרט זה.

החלטה ראשונה אין להתיר את המבוקש במכתב. [אין מספר להחלטה].

שאלתא שנייה בעקבות ההחלטה הקודמת שלא אישרה את השתתפות עורכי הדין בסרטון הפרסומת הוגשה לועדה בקשה מתוקנת לפיה: עורכי הדין ישתתפו במצגת (בה יצולמו בוידאו) אשר תופץ על גבי תקליטור לכל עורכי הדין, תוצג באתר האינטרנט של הנהלת בתי המשפט ובאתר האינטרנט של הלשכה.

במסגרת המצגת יופיעו חמישה עורכי דין: אחד מהפרקליטות ואחד מהמשטרה, שיבחרו על-ידי הנהלת בתי המשפט ושלושה עורכי דין אשר יבחרו על-ידי הלשכה. לגבי עורכי הדין שיבחרו על-ידי הלשכה, בשל הבעיות האתיות ("פרסומת אסורה") אשר עלולות להתעורר במצגת מסוג זה, מוצע כי עורכי הדין יבחרו מתוך מצבת כוח האדם של הלשכה. עורכי הדין הללו יוצגו בשם הפרטי, ללא ציון מקום העסקתם או מקום עיסוקם בארץ.

החלטה שנייה לאשר את הבקשה המתוקנת. [אין מספר להחלטה].

כספים: עורך דין המקבל תקבול עבור לקוח

עובדות בפסק דין נקבע כי על המתלוננת לשלם ללקוחו של עורך הדין הנילון הוצאות בתוספת מע"מ. המתלוננת העבירה את הסכום כולל המע"מ באמצעות המחאה לטובת הנילון. הנילון העביר חשבונית מס למתלוננת בה לא הופרד סכום התקבול מסכום המע"מ, אלא נרשם כסכום כולל שהתקבל.

המתלוננת דרשה שתהיה הפרדה בחשבונית בין התקבול לבין המע"מ. בתגובה השיב הנילון כי הוא פועל כשלוש הלקוח, לטובתו נפסקו ההוצאות, וכי את החשבונית יש לדרוש מלקוחו ולא ממנו.

החלטה לגנוז את התלונה. [החלטה מספר את 54/05]

כספים: חובות עורך דין המקבל כספים עבור הלקוח

שאלתא האם עורך דין אשר קיבל כספים לטובת לקוחו, כספים החייבים במס חייב להעביר את הכספים ללקוח ולהפנותו לדווח למס הכנסה או שמא מחובתו לעכב תחת ידו את הכספים עד שלקוחו יציג בפניו את אישור המס. אם החלופה השנייה היא הנכונה כמה זמן מותר לו לעכב התשלום אצלו.

החלטה בהעדר נתונים אודות מקור החוב לנכות מס במקור אין אנו מחוויים דעה באשר לחובתו של עורך הדין לנכון מס במקור מהכספים שהוא מחזיק עבור לקוחו.

באשר לחובת עורך הדין להעביר את הכספים ללקוחו קובע כלל 40(א) לכללי האתיקה כי עורך דין חייב להודיע ללקוחו ולהעביר כל סכום שקיבל עבורו, תוך זמן סביר מעת קבלתו. על פי כלל זה חלה על עורך הדין חובה כפולה: הודעה ודיווח ללקוח וכן העברת הכספים תוך זמן סביר.

ככל שמוטלת על עורך הדין חובה לנכות מס במקור, שאלה שכאמור איננו מחוויים דעה לגביה, היה על עורך הדין לנכות את המס המגיע מהכספים המוחזקים על ידו ולהעבירו למס הכנסה ולהעביר ללקוח את יתרת הכספים.

ואולם מהשאלתא לא ברור האם הלקוח ביקש מעורך הדין לעכב תחת ידו את הכספים עד לקבלת אישור מס הכנסה. לדעתנו אם ביקש הלקוח מעורך הדין להחזיק עבורו את הכספים אזי דרישת הלקוח גוברת על הוראות כלל 40 ועורך הדין רשאי לעכב תחת ידו את הכספים עד לקבלת הוראה אחרת מהלקוח. [החלטה מספר את 175/04].

שכר טרחה: לקוח שחזר בו

עובדות המתלונן נעזר בנילון לניסוח הסכם שכירות. עבור הסיוע גבה הנילון שכר טרחה. כעבור מספר ימים החליט המתלונן כי אינו מעוניין בהסכם. אי לכך ביקש את החזר שכר הטרחה ששילם לנילון. עורך הדין סרב להשיב את הכסף, ומכאן התלונה.

החלטה לגנוז את התלונה. מובן כי ביטול ההסכם על-ידי מי מהצדדים אינו מהווה עילה להחזר שכר טרחה, ששולם עבור סיוע בניסוחו של אותו הסכם. [החלטה מספר את 192/05]

סודיות: מסירת העתק צוואה רק בהוראה מפורשת של המצווה

שאלתא האם עורך דין רשאי למסור לעורך דין אחר העתק צוואה שלקוחה חתמה אצלו כאשר יש לעורך הדין המבקש יפוי כח מהלקוחה ברם, לא הייתה פנייה אישית של הלקוחה לעורך הדין למסור את הצוואה?

החלטה הצוואה היא סודית וללא הוראה מפורשת כדן של המצווה, עורך הדין לא יכול למסור לעורך הדין האחר העתק של הצוואה. [החלטה מספר את 198/05].

עדים: מתן הודעה לגבי עד מטעם הלקוח

שאלתא האם עורך דין המבקש להעיד מטעם לקוחו אדם המכהן כנציג ציבור בבית דין אזורי לעבודה, כאשר ההליך מתקיים באותו בית דין, חייב להודיע על כך לצד השני.

עמדת נשיא בית הדין הארצי לעבודה היא שבמקרה של עדות מעין זו יש להעביר את הדיון מבית הדין האזורי לבית דין אחר.

החלטה על עורך הדין להודיע לצד השני שהעד מטעמו הוא נציג ציבור באותו בית דין. חלק מחברי ועדת האתיקה הארצית סבורים שהתוצאה נובעת רק מן החובה כלפי בית המשפט וחלקם סבורים שהיא נובעת גם מן החובה כלפי הצד השני. [החלטה מספר את 48/06].

עורך דין המשמש ככונס נכסים

עובדות הנילון ערך הסכם מכר עם המתלונן בתוקף מינויו ככונס נכסים על הנכס נשוא ההסכם במסגרת תיק הוצאה לפועל. לטענת המתלונן, הנילון אחר במסירת החזקה בנכס לידי המתלונן ורישום הזכויות על שמו.

הנילון בתגובתו פרט את הגורמים החיצוניים שהביאו לעיכוב בהעברת הזכויות.

החלטה לגנוז את התלונה. גם אם אכן ישנו פגם בהתנהלות הנילון וחלק מן העיכוב בהעברת הזכויות נובע ממחדליו, הרי שעניין זה צריך להתברר בפני לשכת הוצאה לפועל אשר מינתה אותו ככונס הנכסים ו/או בפני ערכאות משפטיות מתאימות בגין הפרת חוזה מכר, לכאורה, ולא בפני ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין. [החלטה מספר את 71/05].

ייצוג: הפסקת ייצוג לקוח בפני בית המשפט

עובדות הנילון ייצג את המתלונן בתביעה שהגיש בגין רשלנות רפואית בטיפול באשתו. לטענת המתלונן, הפסיק הנילון לייצגו רק משום שהוצעו לו עבודות משתלמות יותר. הפסקת הייצוג גרמה נזק רב למתלונן, שהתקשה למצוא ייצוג חלופי.

הנילון בתגובתו מסר, כי מומחה שמונה מטעם בית המשפט קבע, כי לא הייתה רשלנות רפואית בטיפול באשת המתלונן. אי לכך סבר הנילון כי סיכויי התביעה אפסיים, וביקש להפסיקה. המתלונן סירב להפסיק בתביעה, ולכן ביקש הנילון מבית המשפט להשתחרר מן הייצוג. בקשתו נענתה. יצוין כי הפסקת הייצוג הייתה בשלב של קדמי משפט.

ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה, בסומכו ידו על תגובת הנילון.

החלטה לגנוז את התלונה. לטענת המתלונן, לפיה הנילון הפסיק לייצגו רק בשל בצע כסף, אין כל תימוכין. אדרבא, הנילון נקב בסיבה משכנעת להפסקת הייצוג. [החלטה מספר את 123/05].

ייצוג: עורך דין המייצג לקוח בפני השופט אצלו התמחה בעת שהתיק הנדון התנהל בפני אותו שופט

עובדות עורך דין פנה לוועדה בבקשה שתורה לעורכת דין לחדול מייצוג לקוח מפני שבעת היותה מתמחה אצל השופטת התנהל התיק הנדון בפני אותה שופטת.

עורכת הדין עצמה הודיעה מראש לצדדים שהיא הייתה מתמחה של אותה שופטת. בינתיים, עבר התיק לטיפול של שופטת אחרת.

החלטה נכון עשתה עורכת הדין שיידעה הצד השני שהיא פעלה כמתמחה של שופט אחר שדן בתיק בעבר. נכון עשה הפונה שהביא את העניין לדיון בוועדת האתיקה.

הוחלט ברוב דעות לאפשר לה להמשיך הייצוג נוכח החלפת השופט. [החלטה מספר את 43/05].

ייצוג: מתן הסבר ללקוח

עובדות הנילון סייע למתלונן בתביעה שהגיש בבית הדין לעבודה. תמורת סיועו (ניסוח כתב תביעה ובקשה לפטור מאגרה) קיבל הנילון שכר טרחה. לטענת המתלונן, הוברר לו בדיעבד כי לא היה כל צורך בסיועו של הנילון, שכן המתלונן יכול היה לפנות בעצמו לבית הדין לעבודה. לדברי המתלונן, לא יידע אותו הנילון באפשרות זו.

לדברי הנילון, נערך משא ומתן פעיל בינו לבין המתלונן, שבסופו הוסכם בין הצדדים על גובה שכר הטרחה ועל אופי השירות שיינתן. בסיכום זה עמד הנילון.

ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה, לאחר שלא מצא כי הנילון עבר על כללי האתיקה המקצועית. **החלטה** לגנוז את התלונה. אין מחלוקת כי הנילון ביצע שירות וקיבל עבורו שכר. ברי כי כל אדם יכול לבצע פעולות משפטיות עבור עצמו, אולם אז מקצועיותן תהא מוטלת בספק. אין זה מתפקידו של עורך הדין להסביר זאת ללקוחו, שכן הדבר ברור מאליו. [החלטה מספר את 189/05].

ניגוד עניינים: אין ערעור על החלטת ועד מחוזי לפי כלל 16(ב)

עובדות עורך הדין פנה לוועד המחוז לפי כלל 16(ב) בבקשה להתיר לו לייצג תוך קביעה כי ההתייעצות שקיים עמו לקוח לשעבר אין בה משום טיפול בעניין ולכן הוא לא מנוע כעת מייצוג הלקוח החדש. ועד המחוז סרב לבקשה ומכאן הפנייה לוועדת האתיקה הארצית ב"ערעור" על החלטת ועד המחוז.

החלטה ועדת האתיקה הארצית אינה יושבת כערכאת ערעור על החלטת ועד המחוז לפי כלל 16(ב), ולכן בנסיבות העניין הועדה לא מצאה מקום להתערב בהחלטה. [החלטה מספר את 50/6].

בקשה להיתר לפי כלל 4 לכללי לשכת עורכי הדין (דירקטורים בחברה ציבורית)

עובדות עורך הדין הפונה משמש כיועץ המשפטי של חברת האם וכיו"ר הדירקטוריון של חברת האם. כעת, מבקשת חברת האם למנות אותו לדירקטוריון של חברת הבת כדי שיוכל לסייע לחברת הבת שנקלעה לקשיים לאור ניסיונו העסקי והמשפטי.

החלטה לא להעניק היתר לבקשה הואיל ואינה עומדת בשני התנאים שנקבעו בכלל 4 למתן היתר. [החלטה מספר את 29/06].

הערת העורכת להלן נימוקי הוועדה שלא נכללו בהחלטה עצמה:

המנגנון שנקבע בכללים לקבלת היתר מונה שני תנאים: ראשית, כי תינתן החלטה של הדירקטוריון בעניין. לכאורה, התקנות אינן קובעות באיזה דירקטוריון מדובר, אולם לדידנו אין ספק כי הדירקטוריון שאליו מכוונים הכללים הינו דירקטוריון החברה הציבורית. הוועד אומר, על החברה הציבורית לקבל החלטה המבקשת כי עורך דין פלוני ישמש כעורך דין של החברה.

שנית, בהחלטת הדירקטוריון לבדה אין די. בהחלטה צריך הדירקטוריון לבקש מעורך הדין כי יטפל עבור החברה בעניין מסוים שבתחום מומחיותו.

ודוק, בהחלטה כללית אין די. מדובר בהחלטה ספציפית שצריך שתופנה אל עורך הדין תוך ציון העניין המסויים, ותוך הכרה במומחיות עורך הדין באותו התחום.

לדעתנו, הבקשה דנן אינה עומדת באף לא אחד מן התנאים שהציבו הכללים.

תחילה, לא הובאה בפנינו החלטת הדירקטוריון של חברת הבת על מנת שזו תיבחן. יתר על כן, המבקש עצמו (וכן ב"כ) אינם מציינים מהו אותו **תחום מומחיות מסוים** שבגיניו מתבקש דווקא ייעוץ משפטי של דירקטור בחברה. ככל הנראה, הדבר נובע מאחר ולא מדובר במצב שאליו כיוונו התקנות. שכן, באופן רגיל, עורך דין משמש כדירקטור ולאחר מכן מתבצעת אליו הפנייה ליעוץ משפטי, ואילו במקרה דנן, המבקש חפץ להתמנות כדירקטור כאשר בה בעת הוא משמש כיועץ משפטי כללי של חברת האם.

בשאלת המומחיות – נראה לנו כי מקום בו מתבקש מינויו של המבקש בשל היותו "בעל ניסיון משפטי ועסקי" – ממילא אין הדבר נופל בתחומה של התיבה "תחום מומחיות" רחבה ככל שתהיה

הפרשנות שתינתן לתיבה זו.

הועדה גם ציינה שהעניין בבקשה הנוכחית שונה מן העניין שנדון בפני הועדה בהחלטה את 128/05 (שפורסמה בגיליון 17 בעמ' 8).

התמחות: מתן תשובה לא נכונה בתצהיר ללשכה

עובדות החבר הורשע בעבירה פלילית בבית הדין הצבאי בשנת 1990. הרשעה התיישנה בשנת 1997. בשנת 2001 סיים החבר את התמחותו והצהיר בתצהיר שמסר ללשכה כי לא הורשע בעבירה פלילית כלשהיא. בעת שחתם על התצהיר, הרשעתו התיישנה אך לא נמחקה הואיל ולפי סעיף 14 לחוק המרשם הפלילי ותקנות השבים, תשמ"א – 1981, נמחקת הרשעה משעברו 10 שנים מתום תקופת ההתיישנות.

השאלה האם יש מקום להעמיד לדין את החבר שלא גילה את דבר הרשעתו בתצהיר ללשכה?
החלטה החבר לא היה מחויב לגלות ללשכה את דבר הרשעתו, שהתיישנה כבר בשנת 1997. גם אילו היה מגלה זאת, הייתה הלשכה מחויבת להתעלם מגילוי זה. [החלטה מספר את 284/05].

הערת העורכת דנ"פ 9384/01 אל נסאסרה נגד לשכת עורכי הדין, עסק במקרה, בו מסר עורך דין בתצהיר מידע ללשכה, בדבר הרשעתו בפלילים שהתיישנה, אך טרם נמחקה. מעבר לקביעה העקרונית בפסק הדין לפיה מסירת המידע לא הייתה "ביודעין", נקבע שמכל מקום אסור ללשכת עורכי הדין להביא את ההרשעה שהתיישנה בחשבון.

התבטאות עורך דין על פסק דין של בית המשפט

עובדות עורכת הדין הנילוה התבטאה בכתבת טלוויזיה על פסק דין שניתן כנגד בנה במשפט בו היא עצמה השתתפה בצוות הסניגוריה שלו באופן הבא: "פסק הדין של בני, מה שנקרא פרשת הרשפי במשפט, הוא מורסח על פני היושרה של מערכת המשפט בישראל, ואם אני ארצה להיות מאופקת יותר אני אגיד שהיא אות קלון, או אני אסתפק ואומר שהיא כתם".
ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה, מפני שסבר כי אין בהתנהגות הנילוה משום עבירה על כללי האתיקה. מכאן, הפניה לוועדת האתיקה הארצית להעמיד את הנילוה לדין משמעותי.

החלטה לגנוז את התלונה. התבטאויותיה של הנילוה אינן מהוות עבירה אתית. ראשית, ההתבטאויות אינן כוללות השתלחות אישית זו או אחרת, או לשון זולה. שנית, למרות האמור לעיל, יש לקחת בחשבון כי הנילוה מתבטאת בעניין פסק הדין כנגד בנה. שלישית, חומרתם של הדברים מוגבלת: כינוי פסק דין במילים "אות קלון או "כתם", אינו מופרך. גם הפקפוק ביושרתו של בית המשפט נעשה בלשון מאופקת, והכוונה היא להיווצרות סדק ביושרה, ולא לאובדנה הטוטלי. [החלטה מספר את 83/05].

אישור חתימה על תצהיר

עובדות הנילון הגיש תביעה בשם 22 עובדים זרים כנגד מעסיקתם, מרשתו של המתלונן, בטענה כי המעסיקה נטלה את דרכוניהם של העובדים, שלא כדין.

במסגרת התביעה הוגשו לבית המשפט תצהיריהם של העובדים. טענת המתלונן היא, כי הנילון אישר את תצהירו של אחד העובדים, מבלי לזהותו כראוי, שכן בסופו של דבר, עת נחקרו העובדים על תצהיריהם בבית המשפט, הסתבר כי אחד העובדים כלל לא חתם על תצהיר, אלא חברו חתם בשמו. כמו כן הסתבר, כי החבר חתם בשמו של העובד גם על יפיו הכוח לעורך הדין.

הנילון מצדו טוען כי מדובר בטעות בתום לב, שכן, כזכור, דרכוניהם של העובדים ניטלו על-ידי המעסיקה. אשר על כן, הם זוהו באמצעות צילום הדרכון בצבעי שחור-לבן, שנוותר בידם. סיטואציה זו הקשתה על הזיהוי, לא כל שכן כשמדובר בזיהוי 22 עובדים ממוצא סיני, אשר, לטענת הנילון, נראים בעיני אדם בישראל דומים מאד זה לזה.

ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה, לאחר שסבר כי אין מקום לנקיטת הליכים משמעותיים כנגד הנילון.

החלטה לגנוז את התלונה. בנסיבות העניין, טענת הנילון לטעות בתום לב – סבירה. [החלטה מספר את 117/05].